

Koulukuljetusperiaatteet

Esi- ja perusopetus

1.11.2025

Sisällysluettelo

1	Yleiset kriteerit ja ehdot	1
2	Koulukuljetusten hakeminen, kuljetuspäätös ja muutoksen hakeminen	2
2.1	Ilman hakemusta myönnettävät koulukuljetukset	2
2.2	Hakemuksesta myönnettävät koulukuljetukset	2
2.3	Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus.....	4
2.4	Koulumatkan vaarallisuus.....	5
2.4.1	Petoeläinhavainto.....	5
3	Koulukuljetuksen järjestäminen	5
3.1	Vuoroasuminen	6
3.2	Toissijainen koulu	6
3.3	Tilapäinen osoite	7
3.4	Eritysluokat.....	7
3.5	Sairaalakouluopetus	7
3.6	Aamu- ja iltapäivätoiminta	7
3.7	Itsemaksavana kulkeminen.....	8
4	Koulumatkakustannusten korvaus.....	8
5	Etuuksien mahdolliset muutokset	8
6	Matkat oman uskonnon opetukseen ja valmistava opetus	8
7	Koulukuljetus tapaturmatilanteessa	9
8	TET-jaksot.....	9
9	Toisen asteen kuljetukset	10
10	Yhteystiedot.....	10

Sen lisäksi mitä perusopetuslain 32§:ssä on säädetty, kuljetuksissa noudatetaan seuraavia kriteereitä ja periaatteita 1.11.2025 alkaen.

1 Yleiset kriteerit ja ehdot

Esi- ja perusopetuksessa oppilaalle myönnetään koulukuljetus kaupungin osoittamaan ensisijaiseen esiopetus- tai perusopetuspaikkaan/tai muuhun opetuksen järjestämispaikkaan, kun koulumatkan pituus on:

1. esiopetuksessa ja perusopetuksen 1.–2. luokan oppilaalla yli kolme kilometriä
2. perusopetuksen 3.–9. luokan oppilaalla yli viisi kilometriä.

Pääperiaatteina kuljetusten järjestämisessä on turvallisuus, tasapuolisuus, tarkoituksenmukaisuus ja taloudellisuus.

Hämeenlinnan kaupungilla on käytössä sähköinen kuljetusjärjestelmä. Huoltaja luo tunnuksset järjestelmään. Sovelluksesta huoltaja näkee kuljetusaikataulut ja kuljetusten peruutukset tehdään sovelluksessa. Huoltajan tulee huolehtia koulukuljetuksen perumisesta, mikäli kuljetukselle ei ole tarvetta.

Sujuvan koulukuljetuksen varmistamiseksi on tärkeää, että oppilas on kuljetusreitin pysähtymispaikassa hyvissä ajoin ennen ilmoitettua kuljetusaikaa. Kuljetus ei odota myöhässä olevaa oppilasta. Kuljetuksesta myöhästyneelle ei järjestetä toista kuljetusta, vaan huoltajien vastuulla on järjestää myöhästyneen oppilaan kuljetus.

Oppilas voi joutua koulumatkoillaan odottamaan kuljetusta kuljetusreitin varrella tai koululla kuljetusten mahdollisten viivästysten vuoksi.

2 Koulukuljetusten hakeminen, kuljetuspäätös ja muutoksen hakeminen

Perusopetuksen koulukuljetuksia myönnetään ilman hakemusta matkan pituuden perusteella ja hakemuksesta muilla perusteilla. Esikoulukuljetuksia huoltajan tulee aina hakea.

2.1 Ilman hakemusta myönnettävät koulukuljetukset

Perusopetuksessa koulukuljetus myönnetään ilman hakemusta, kun kilometrirajat ylittyvät:

- Ensimmäisen vuoden oppilaille myönnetään koulukuljetus koulupaikan osoittamisen yhteydessä vuosiluokkien 1.–2. ajaksi, jos koulumatka ylittää 3 km.
- Alakoulussa koulukuljetus myönnetään ensimmäisen luokan oppilaspaikan osoittamisen yhteydessä 1.–6. luokille, jos matka on yli 5 km.
- Yhtenäiskoulun oppilaalle myönnetään koulukuljetus 1.–9. luokkien ajalle, jos matka on yli 5 km.
- Yläkoulussa koulukuljetus myönnetään 7.–9. luokille, jos matka on yli 5 km. Kesken lukuvuotta tuleville oppilaille huoltaja voi hakea koulukuljetusta oppilaspaikkahakemuksen yhteydessä.

Muuton tai koulupaikan vaihdon vuoksi tulee aina tehdä uusi kuljetushakemus, vaikka olisi aiemmin myönnetty kuljetusetuus.

2.2 Hakemuksesta myönnettävät koulukuljetukset

Perusopetus

Mikäli maksuttoman koulukuljetushakemuksen perusteena on koulumatkan vaarallisuus, muut terveydelliset syyt tai matkan rasittavuus/vaikeus, tulee hakemus tehdä lukuvuosittain. Päätös on voimassa lukuvuoden tai erikseen määritellyn määräajan. Koulukuljetus voidaan myöntää huoltajan hakemuksesta erityisopetuksessa oleville oppilaille lukuvuotta pidemmäksi ajaksi. Oppilaalle tehty oppilaskohtaisen tuen päätös ei automaattisesti oikeuta koulukuljetusetuuteen.

Oppilaan osoitteen- tai koulupaikan muutoksesta on aina ilmoitettava Hämeenlinnan kaupungin koulukuljetusten sähköpostiin, ja kuljetustarpeen jatkuessa haettava koulukuljetusta uudelleen. Koulukuljetus voidaan myöntää vain oppilaan väestörekisteriin merkittyyn osoitteeseen.

Poikkeuksellisesti koulukuljetus voidaan myöntää oppilaan sijaishuoltopaikkaan Hämeenlinnan kaupungin alueella, kun sijoituksesta on sosiaalityössä tehty päätös.

Kuljetushakemus on mahdollista tehdä sähköisen järjestelmän kautta Wilmassa tai täyttää sähköinen e-lomake, mikäli tunnistautuminen ei ole mahdollista. Koulukuljetushakemusten käsittelyaika lukuvuoden aikana toimitettujen hakemusten osalta on noin kaksi viikkoa. Kuljetus voidaan aloittaa aikaisintaan siitä päivästä lähtien, kun viranhaltijapäätös on tehty.

Päätöksen esi- ja perusopetukseen liittyvistä kuljetuseduista tekee sivistys- ja hyvinvointilautakunnan delegointipäätöksen mukainen viranhaltija.

Kuljetuspäätökseen tyytymätön voi hakea muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista

Esiopetus

Esiopetuksen oppilaalle myönnetään koulukuljetus kaupungin osoittamaan ensisijaiseen esiopetus- /tai muuhun opetuksen järjestämispaikkaan, kun koulumatkan pituus on kolme kilometriä. Esikoululaisen koulukuljetus haetaan aina huoltajan allekirjoittamalla hakemuksella. Esikoululaisen kuljetusta ei järjestetä toissijaiseen esiopetuspaikkaan.

Ensisijainen kuljetusmuoto on kuljetuskorvaus, jolloin huoltajat itse vastaavat esiopetukseen kuljetuksesta. Kuljetusmuotona voi olla myös julkinen liikenne tai taksikyyti. Taksikuljetusta haettaessa on hakemuksen perusteena aina oltava asiantuntijalausunto.

Esikoululainen voi saada koulukuljetuksen vain esiopetukseen, ei täydentävään varhaiskasvatukseen.

Koulumatkan pituus

Poikkeuksia kilometrirajoista ei voi tehdä, vaan kaikkia oppilaita kohdellaan samoin perustein. Koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin ja kunnan osoittaman ensisijaisen koulun (=lähikoulu) / esiopetuspaikan välistä matkaa. Oppilaan koulumatka määritellään lyhintä jalankulkukelpoista ja yleisessä käytössä olevaa tietä tai kevyenliikenteen väylää pitkin kotitontin portilta opetuksen järjestämispaikan portille. Koulumatkan mittaamisessa hyödynnetään Hämeenlinnan kaupungin käytössä olevaa paikkatietosovellusta.

Väistötiloissa toimiva koulu- / esiopetuspaikka on Hämeenlinnan kaupungin osoittama ensisijainen koulu- / esiopetuspaikka. Koulumatkaetus määritellään väistössä toimivan koulun- / esiopetuspaikan osoitteeseen samoilla periaatteilla kuin varsinaisella paikalla toimineen koulun / esiopetuspaikan osoitteeseen. Vaihtoehtoisesti opetuksen järjestäjä voi järjestää koulukuljetukset yhteiskuljetuksilla erikseen määritetystä pisteestä väistötiloihin. Edellä mainitussa tapauksessa ei voi hakea koulukuljetusetuutta erikseen. Opetuksen järjestäjällä on viime kädessä päätäntäoikeus asiassa.

2.3 Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus

Määritellyn kilometrirajan alittuessa kunta järjestää oppilaalle koulukuljetuksen, jos koulumatka on oppilaan ikään nähden ja/tai muut olosuhteet, esim. oppilaan henkilökohtainen kehitystaso tai terveydelliset syyt, huomioon ottaen liian vaikea tai rasittava. Tällöin edellytetään aina tapauksen mukaista lääkärin, psykologin tai muun vastaavan asiantuntijan lausuntoa.

Lausunnosta tulee selkeästi ilmetä yksilöity tarve ja perusteet kuljetukselle sekä suositeltava kuljetusmuoto ja ajanjakso, jolle koulukuljetus tulisi järjestää. Kuljetuspäätös tehdään sille ajalle, jolle tarve on todettu.

Koulumatkan vaikeuden ja rasittavuuden vuoksi hakemus ja siihen liittyvä asiantuntijalausunto on toimitettava vuosittain, ellei koulukuljetusta ole viranhaltijapäätöksessä myönnetty jo suoraan pitemmälle ajalle. Lausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa.

2.4 Koulumatkan vaarallisuus

Jos oppilaan koulumatka tai osa siitä todetaan vaaralliseksi, kunta järjestää kuljetuksen koulumatkalle tai sen vaaralliseksi katsotulle osuudelle. Kuljetuksen sijaan voidaan matkan vaarallisuus huomioida myös muilla tavoin, kuten esim. järjestämällä aikuinen saattaja tien ylitystä varten. Liikenteen vaarallisuuteen perustuvat päätökset ja lopullisen arvioinnin tekee koulukuljetuksista vastaava viranhaltija.

Koulumatkan vaarallisuuden arvioinnissa perusteena käytetään suositusluontoisesti Koululiituohjelmaa ja/tai tarvittaessa Hämeenlinnan kaupunkirakenteen tai muun viranomaisen antamaa selvitystä ja/tai tieolosuhteisiin tutustumista paikan päällä. Selvitys ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa. Matkan vaarallisuus harkitaan aina tapauskohtaisesti. Yksittäinen tekijä kuten tien valaistuksen puuttuminen, ei yksinään tee koulumatkasta vaarallista. Olosuhteiden muuttuessa tien vaarallisuus voidaan arvioida uudestaan.

2.4.1 Petoeläinhavainto

Kuljetusetuuden perusteeksi ei riitä pelkkä petoeläinhavainto, vaan siihen tarvitaan riistanhoitoyhdistyksen tai Suomen Riistakeskuksen lausunto eläimen häiriökäyttäytymisestä (esim. susi ja karhu). Lausunto ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa. Kuljetusetuutta haetaan tässäkin tapauksessa kuljetushakemuksella. Hakemuksen pohjalta tilanne arvioidaan oppilas- ja tapauskohtaisesti. Kuljetusetuus edellä mainitulla perusteilla on aina määräaikainen ja voimassa korkeintaan lukuvuoden ajan.

3 Koulukuljetuksen järjestäminen

Koulukuljetukset pyritään järjestämään ensisijaisesti julkisella liikenteellä. Mikäli koulukuljetusta ei pystytä järjestämään julkisen liikenteen avulla, se järjestetään mm. tilauslinja-autoilla tai taksilla.

Koulukuljetusta ei välttämättä järjestetä koko matkalle, vaan oppilaan tulee varautua siihen, että hän kulkee osan koulumatkasta omatoimisesti. Kilometriraja (3/5 km) on pisin mahdollinen omavastuumatka oppilaan omatoimiselle kulkemiselle. Oppilas voi myös joutua käyttämään useita

eri kuljetusmuotoja. Taksikuljetuksia ei järjestetä ovelta-ovelle – kuljetuksina, vaan pääsääntöisesti oppilaat kerääntyvät ns. taksipysäkeille. Kotoa haetaan vain poikkeustapauksessa ja erikseen perustellusta syystä (esim. liikuntaeste). Esimerkiksi huoltajan työeste, sairaus, vuorotyö, opiskelu tai kotihoidossa olevien muiden lasten hoitaminen eivät ole riittäviä perusteita.

Aikatauluista johtuen oppilaalle saattaa kertyä odotusaikaa aamulla ennen koulun alkamista ja/tai koulun päättymisen jälkeen perusopetuslain 32 §:n mukaisten koulumatkojen enimmäiskestoajojen puitteissa. Odotusaikoja pyritään pitämään kohtuullisina. Kokonaisaikaa laskettaessa huomioidaan myös kävelyaika kuljetusreitin varteen. Oppilaan kilometriä kohti tarvitsema keskimääräinen kävelyaika lasketaan Kuntaliiton laatiman suosituksen mukaisesti.

Perusopetuslain 32 §:n mukaan oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. Ennen ja jälkeen koulupäivän kuljetusta odottavalle oppilaalle järjestetään mahdollisuus valvottuun toimintaan.

Poikkeavista lukujärjestyksistä tai koulupäivistä aiheutuvista kuljetusmuutoksista vastaa koulu yhdessä kuljetuksista vastaavien liikennöitsijöiden kanssa.

3.1 Vuoroasuminen

Kuljetus järjestetään vain väestörekisteriin merkitystä oppilaan kotiosoitteesta. Lapsen asuessa kahden eri huoltajan luona, kunta on velvollinen järjestämään lapsen koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn viralliseen osoitteeseen. (KHO 2006:10). Huoltaja voi kysyä liikennöitsijältä mahdollisuutta itsemaksavana kulkemiseen.

3.2 Toissijainen koulu

Jos oppilaalle on myönnetty huoltajan hakemuksesta koulunkäyntioikeus muuhun kuin perusopetuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun lähikouluun kuljetuksia ei järjestä eikä korvata. Huoltaja vastaa itse kustannuksista ja kuljetuksen järjestämisestä.

Kuljetus järjestetään vain väestörekisteriin merkitystä oppilaan kotiosoitteesta. Oppilaan asuinpaikan muuttuessa osoitetaan hänelle ensisijainen oppilaspaikka lähikouluperiaatteen

mukaan. Oppilaalla on kuitenkin mahdollisuus jatkaa entisessä koulussaan lukukauden tai -vuoden loppuun saakka, jolloin huoltajan tulee itse huolehtia mahdollisista koulukuljetuksista.

Erityisen painavasta syystä, asiantuntijalausuntoon perustuen, kuljetus voidaan myöntää tilapäisesti myös toissijaiseen kouluun, kuitenkin enintään lukukauden ajaksi.

3.3 Tilapäinen osoite

Harkinnanvarainen maksuton kuljetus voidaan väliaikaisesti myöntää hakemuksesta tilapäiseen osoitteeseen opiskeluhuollollisista syistä asiantuntijalausunnon perusteella. Jos oppilas otetaan muuhun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun (ns. toissijainen koulu) tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Vieraskuntalaisen oppilaan koulukuljetusetuudesta päätetään oppilaaksiottopäätöksessä.

3.4 Erityisluokat

Oppilaskohtaisen tuen päätös ei automaattisesti takaa maksutonta koulukuljetusta. Jos oppilaskohtaisen tuen oppilas tai jonkun muun koulunkäynnin onnistumisen kannalta määräytyvän erityisjärjestelyn takia oppilaalle on osoitettu koulunkäyntipaikaksi muu kuin asuinpaikkaan perustuva lähikoulu, noudatetaan kuljetusperiaatteita. Oppilaskohtaisen tuen oppilaiden maksuton koulukuljetus järjestetään ensisijaisesti julkisella liikenteellä. Taksikuljetusta varten tulee aina olla asiantuntijalausunto.

3.5 Sairaalakouluopetus

Kuljetus sairaalakouluun järjestetään taksilla, linja-autolla tai kuljetuskorvauksena erillisestä hakemuksesta. Kuljetusetuus myönnetään kuljetuskriteereiden mukaisesti.

3.6 Aamu- ja iltapäivätoiminta

Opetuksen järjestäjällä ei ole velvollisuutta erikseen järjestää koulukuljetusta aamu- tai iltapäivätoimintaan. Kuitenkin, jos vammaispalvelut myöntävät lapselle kuljetusoikeuden aamu- tai iltapäivätoimintaan, voi kunta järjestää kuljetuksen.

3.7 Itsemaksavana kulkeminen

Huoltaja voi tiedustella liikennöitsijältä mahdollisuutta itsemaksavana kulkemiselle. Kustannuksista huoltaja vastaa ja sopii itse liikennöitsijän kanssa. Liikennöitsijä voi ottaa itsemaksavia kuljetukseen, jos ne eivät aiheuta merkittävää poikkeamaa jo olemassa olevalle kuljetusreitille ja reiteillä on tilaa. Huoltajalla on kuitenkin vastuu hoitaa kuljetus itse, jos reitillä ei ole tilaa esimerkiksi koulujen poikkeuspäivien vuoksi.

4 Koulumatkakustannusten korvaus

Kunta voi suorittaa huoltajalle korvausta oppilaan kuljettamisesta aiheutuneista kustannuksista. Korvauksen edellytyksenä on, että oppilas on oikeutettu kuljetukseen eikä kunta ole sitä järjestänyt. Korvaus vastaa matkakustannuksia pääsääntöisesti kunnalle edullisinta kuljetustapaa noudattaen. Kustannukset maksetaan oman auton käytöstä Kelan matkakorvauksen mukaisesti tai bussilipun hinta matkustusvyöhykkeen mukaan.

Koulumatkakustannusten korvauspäätös tehdään lukuvuodeksi kerrallaan, ellei sitä erityisestä syystä ole myönnettävä lyhyemmäksi ajaksi. Oikeutta saada koulumatkakustannusten korvausta tulee hakea ennen kuljetuksen aloittamista

5 Etuuksien mahdolliset muutokset

Mikäli kuljetusta koskevat säädökset muuttuvat tai Hämeenlinnan kaupungin sivistys- ja hyvinvointilautakunta tarkistaa omia myöntämisperiaatteitaan, voidaan myönnetty etuus peruuttaa tai muuttaa tarvittaessa sitä kesken lukuvuodenkin.

6 Matkat oman uskonnon opetukseen ja valmistava opetus

Kuljetukset oman uskonnon opetukseen järjestetään Hämeenlinnan kaupungin yleisten koulukuljetusperiaatteiden mukaan. Joukkoliikenne on ensisijainen kuljetusmuoto silloin kun se on käytettävissä. Siirtyminen voi tapahtua myös kävellen (0-2 -luokkalaisille enintään kolme kilometriä ja 3-9 -luokkalaisille enintään viisi kilometriä).

Taksikuljetuksia käytetään vain poikkeustilanteissa hakemuksen perusteella tai esim. silloin, kun paluumatka opetuksesta koululle tai matka koululta opetukseen ei aikataulullisesti onnistu julkisilla kulkuvälineillä. Kuljetusjärjestelyn vuoksi oppilaille saattaa tulla odotusaikaa koululla. Valmistavan opetuksen oppilaille on samat koulukuljetusperusteet kuin muillekin perusopetuksen oppilaille.

7 Koulukuljetus tapaturmatilanteessa

Tapaturman tai pitkäaikaisen sairauden sattuessa oppilaalle on mahdollista hakea määräaikaista kuljetusta. Oppilaalle voidaan koulutapaturmatilanteissa järjestää määräaikainen koulukuljetus väestörekisterin mukaisesti kotiosoitteesta. Koulutapaturmissa kuljetus voidaan järjestää, vaikka oppilas ei kävisi hänelle osoitettua lähikoulua.

Tapaturmiin liittyvissä kuljetuksissa tulee ottaa yhteyttä koulukuljetusten sähköpostiin ja toimittaa mahdolliset kuljetukseen liittyvät tiedot (lääkärintodistukset ym.) hakemuksen liitteenä. Huoltajan vastuulla on hankkia tapaturmasta lääkärintodistus. Lääkärinlausunnosta on ilmentävä kuljetustarpeiden syiden ja perustelujen lisäksi myös ajanjakso, jolle asiantuntija suosittelee koulukuljetuksen järjestämistä.

Tapaturmien vuoksi tarvittavan koulukuljetuksen järjestämiseen varataan 3-5 arkipäivää siitä päivästä lukien, kun lääkärintodistus ja hakemus on saapunut sivistyksen ja hyvinvoinnin palveluohjaukseen käsittelyä varten.

Vapaa-ajalla sattuneissa tapaturmissa koulukuljetus järjestetään, mikäli oppilaan mahdollinen oma vapaa-ajan vakuutus ei kuljetusta korvaa. Vapaa-ajan tapaturman ollessa kyseessä kuljetus järjestetään ainoastaan oppilaalle osoitettuun lähikouluun.

8 TET-jaksot

Lähtökohtaisesti oppilaiden työelämään tutustumisjaksoilla korvataan mahdolliset matkakustannukset julkisen liikenteen taksojen mukaan koko Hämeenlinnan kaupungin alueella. Koulukuljetusta ei järjestetä, mikäli TET- harjoittelu on toisella paikkakunnalla. TET-jaksoa varten haettavaa kuljetusetuutta on haettava vähintään kaksi viikkoa ennen TET-jakson alkua.

9 Toisen asteen kuljetukset

Kunta tai koulutuksen järjestäjä ei ole velvollinen järjestämään toisen asteen koulutuksessa oleville oppivelvollisille koulukuljetusta. Toisen asteen opiskelijoiden koulumatkat korvataan Kansaneläkelaitoksen maksaman koulumatkatuen kautta.

Lisätietoa opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilta: [Kysymyksiä ja vastauksia oppivelvollisuudesta - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

10 Yhteystiedot

Kuljetussuunnittelija koulukuljetukset@hameenlinna.fi	Varhaiskasvatuksen neuvonta ja ohjaus varhaiskasvatus@hameenlinna.fi
Perusopetuksen neuvonta ja ohjaus perusopetus@hameenlinna.fi	